

Засоби спостереження та ведення розвідки

КУПИТИ

Спостерігач призначається обов'язково, як при веденні розвідки (на місці чи в русі) так і при розташуванні на місці. Для розвідки противника і спостереження за діями і положенням своїх підрозділів і сусідів призначається спостерігач з числа найбільш підготовлених солдатів і сержантів. Він відповідає за своєчасне виявлення противника в своєму секторі (районі) та підпорядковується командирі підрозділу (старшому спостерігачу, черговому офіцеру на КСП). Методичний посібник стане в нагоді для навчання військовослужбовців під час загальновійськової підготовки у навчальних центрах, а також у військових частинах, навчальних підрозділах які нищать ворога

ЗАСОБИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ВЕДЕННЯ РОЗВІДКИ

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Видавництво
«СВАРОГ»
Київ — 2023

УДК 355.40(075.8)

3-36

Засоби спостереження та ведення розвідки. Методичний посібник. — Київ: 3-36 «СВАРОГ», 2023. — 56 с.

ISBN 978-611-01-2983-1

Спостерігач призначається обов'язково, як при веденні розвідки (на місці чи в русі) так і при розташуванні на місці.

Для розвідки противника і спостереження за діями і положенням своїх підрозділів і сусідів призначається спостерігач з числа найбільш підготовлених солдатів і сержантів. Він відповідає за своєчасне виявлення противника в своєму секторі (районі) та підпорядковується командирі підрозділу (старшому спостерігачу, черговому офіцеру на КСП).

Методичний посібник стане в нагоді для навчання військовослужбовців під час загальновійськової підготовки у навчальних центрах, а також у військових частинах, навчальних підрозділах які нищать ворога.

ISBN 978-611-01-2983-1

Зміст

1. Організація спостереження на спостережному посту	4
1.1. Обов'язки та екіпіровка спостерігача.....	4
1.2. Постановка завдання спостерігачу.	5
2. Вибір, обладнання та маскування місця спостереження.	7
3. Здійснення спостереження та порядок доповіді про результати спостереження.	25
4. Розвідувальні ознаки різних об'єктів (цілей) і діяльності військ.	34
4.1 Ознаки інженерних споруджень і вогневих засобів	35
4.2 Підготовка противника до наступу	40
4.3 Ознаки підготовки противника до відходу.....	40
4.4 Визначення відстаней	43
5. Визначення сторін горизонту по небесним світилам	47
6. Порядок взаємного розпізнавання підрозділів, які залучаються до проведення антитерористичної операції (варіант).....	50
7. Дії за сигналами управління	52

1. Організація спостереження на спостережному посту

Спостерігач призначається обов'язково, як при веденні розвідки (на місці чи в русі) так і при розташуванні на місці.

Для розвідки противника і спостереження за діями і положенням своїх підрозділів і сусідів призначається спостерігач з числа найбільш підготовлених солдатів і сержантів. Він відповідає за своєчасне виявлення противника в своєму секторі (районі) та підпорядковується командирю підрозділу (старшому спостерігачу, черговому офіцеру на КСП).

1.1. Обов'язки та екіпіровка спостерігача.

Спостерігач зобов'язаний:

знати розвідувальні і демаскуючі ознаки основних об'єктів, цілей (видів озброєння і бойової техніки противника, особливо засобів ядерної, високоточної зброї, інженерних споруджень і загороджень, підготовки і застосування зброї масового ураження), ознаки підготовки противника до наступу, відходу й інші;

уміти вибирати й обладнувати місце для спостереження, орієнтуватися на місцевості вдень і вночі, визначати відстань до цілей (об'єктів);

знати прилади спостереження, готувати їх до роботи, утримувати в справному стані та вміти користуватись ними;

знати орієнтири, умовні найменування місцевих предметів і вміти швидко знаходити їх на місцевості;

вести безперервне спостереження за противником, відшукувати об'єкти (цілі), визначати їх місцезнаходження, своєчасно доповідати про результати спостереження особам, яким підлеглий, і записувати в журнал спостереження;

вести переговори по засобам зв'язку, чітко і своєчасно доповідати про результати спостереження;

дотримуватися на посту суворої дисципліни й виконувати всі вимоги маскування;

знати сигнали управління та оповіщення.

Спостерігач в підрозділі окрім особистої зброї, спорядження, засобів захисту і шанцевого інструменту повинен мати прилади спостереження, компас, годинник, схему орієнтирів, засоби зв'язку і сигналізації. Спостерігач на КСП і спостережному посту, крім того, повинен мати великомасштабну карту (схему місцевості) і журнал спостереження.

1.2. Постановка завдання спостерігачу.

Задача спостерігачу ставиться тільки на місцевості і, як правило, з того місця, звідки повинно вестись спостереження. Задачу спостерігачу ставлять: у підрозділі — командир особисто, на спостережному посту — начальник розвідки чи офіцер штабу; спостерігачу спостережного посту — старший спостерігач.

При постановці задачі спостерігачу вказуються: орієнтири і кодовані (умовні) найменування місцевих предметів;

відомості про противника (де знаходиться, що робить і звідки очікується його поява);

розташування передових підрозділів своїх військ; місце для спостереження і порядок його обладнання;

сектор (об'єкт, район, смуга) спостереження (за чим спостерігати, що і до якого часу встановити, на що звертати особливу увагу);

порядок доповіді про результати спостереження (що, яким способом і коли доповідати).

Варіант постановки задачі спостерігачу:

Спостерігач рядовий Семенов! Слухайте бойове завдання.

Орієнтири: 1 — окремі кущі пере нами, 2 — тригонометричний пункт на висоті «Горбата», 3 — міст через струмок, 4 — окреме дерево, 5 — перехрестя дороги з висотою «Дальня». Праворуч від нас озеро «Глибоке», 500 м далі орієнтира 2 — гай «Довгий», ліворуч — яр «Темний».

Передній край оборони противник а проходить по східних схилах висоти «Горбата», орієнтир 3 західніше 100 м і орієнтир 4 східніше 200 м. У перехрестя доріг (Ор. 3, вліво 20, ближче 100) — кулеметний розрахунок. З району окремих будинків (ор. 6, вправо 10, ближче 500) вели вогонь міномети.

Підрозділи роти перейшли до оборони на рубежі озеро «Глибоке», західні схили висоти «Безіменна», 100 м західніше яру «Темний».

Місце для спостереження тут в окопі на північних схилах висоти «Безіменна» (у вирві, вирву поглибити на півметра, ґрунт вгору не викидати).

Спостерігати в секторі: праворуч — орієнтир 2, ліворуч — орієнтир 4 і стежити за діями противника і усіма змінами на місцевості у вказаному секторі. Встановити місця розташування безвідкатних гармат, ПТУРС, кулеметів, спостережних пунктів, окопів і інженерних загороджень у районі висот «Горбата»,

«Дальня», орієнтир 3. Особливу увагу звернути на дорогу, що йде через висоту «Дальня» і гай «Довгий».

Про усе помічене доповідати мені по телефону негайно.

Мій позивний — другий, ваш — дев'ятий.

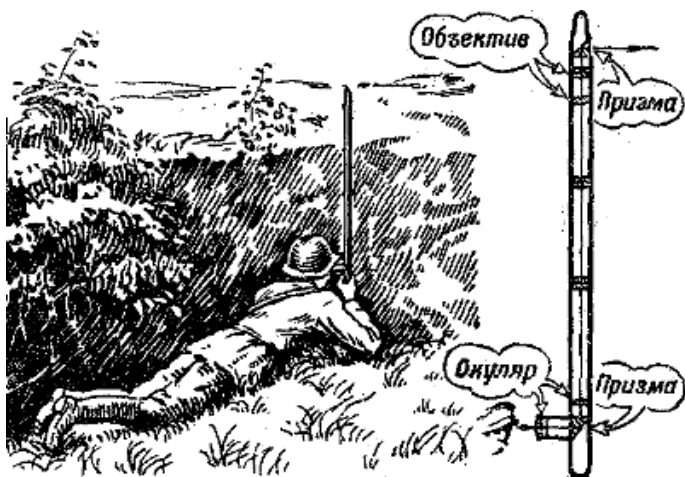
2. Вибір, обладнання та маскування місця спостереження.

Отримавши завдання, спостерігач швидко і приховано займає, обладнує (дообладнує) й ретельно маскує зазначене йому місце.

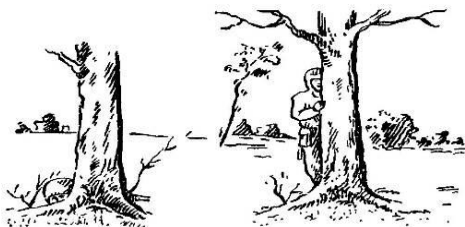
Місце для спостереження повинне забезпечувати можливість спостереження за противником і діями своїх підрозділів у зазначеному секторі (смузі) на максимально велику глибину; маскування і бути укритим від спостереження і вогню противника та захищати (послабляти) від вражаючих факторів зброї, а також мати відкриті підходи з боку своїх підрозділів. Для цього не можна вибирати місце для спостереження поблизу яскраво виражених орієнтирів, не висуватися на вершини висот, пагорбів, курганів, барханів (не вимальовуватися на обрії). Воно може бути обране в окопі, траншеї, у спеціально обладнаному спорудженні чи в іншому зручному для спостереження місці.

Як правило, при відсутності часу для відривання окопу спостерігач може розташовуватися біля місцевих предметів (дерева, стовпа, пенька, куща, каменя і т.п.), використовуючи їх маскувальні властивості і вести спостереження лежачи, знаходячись з тіньової сторони.

Використання телескопічних оптичних приладів для спостереження

Приклади розміщення спостерігача біля місцевих предметів

Правильно

Неправильно

Правильно

Неправильно

Правильно

Правильно

Неправильно

Правильно

Неправильно

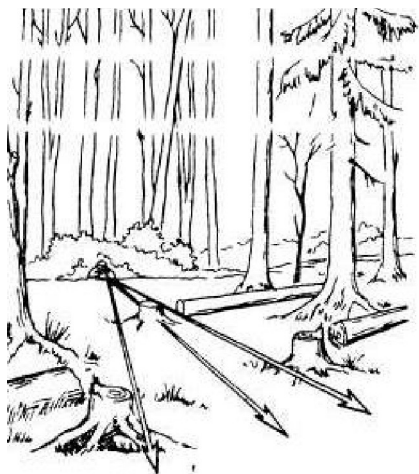
Правильно

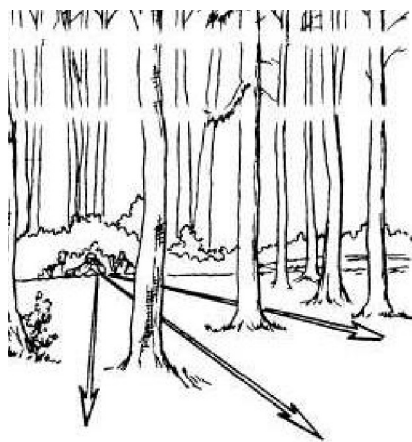
Неправильно

У лісі і чагарнику для спостереження розташовуватися трохи в глибині від опушки, у тіні від дерев. У зруйнованих населених пунктах місце для спостереження вибирати в руїнах. Розташовуючи на горищах чи за заборами, вести спостереження через щілини й отвори.

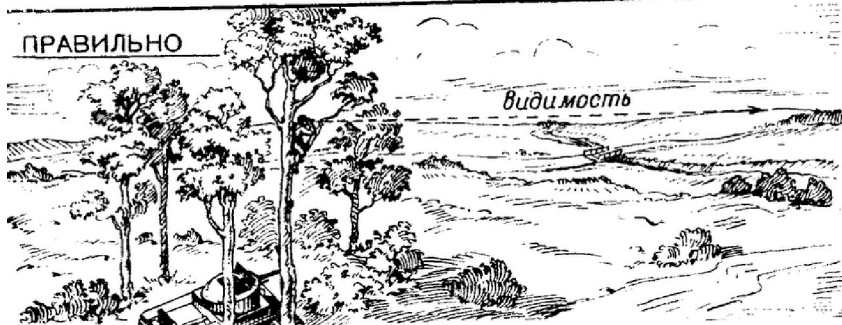
Варіант обладнання місця для спостереження на узліссі

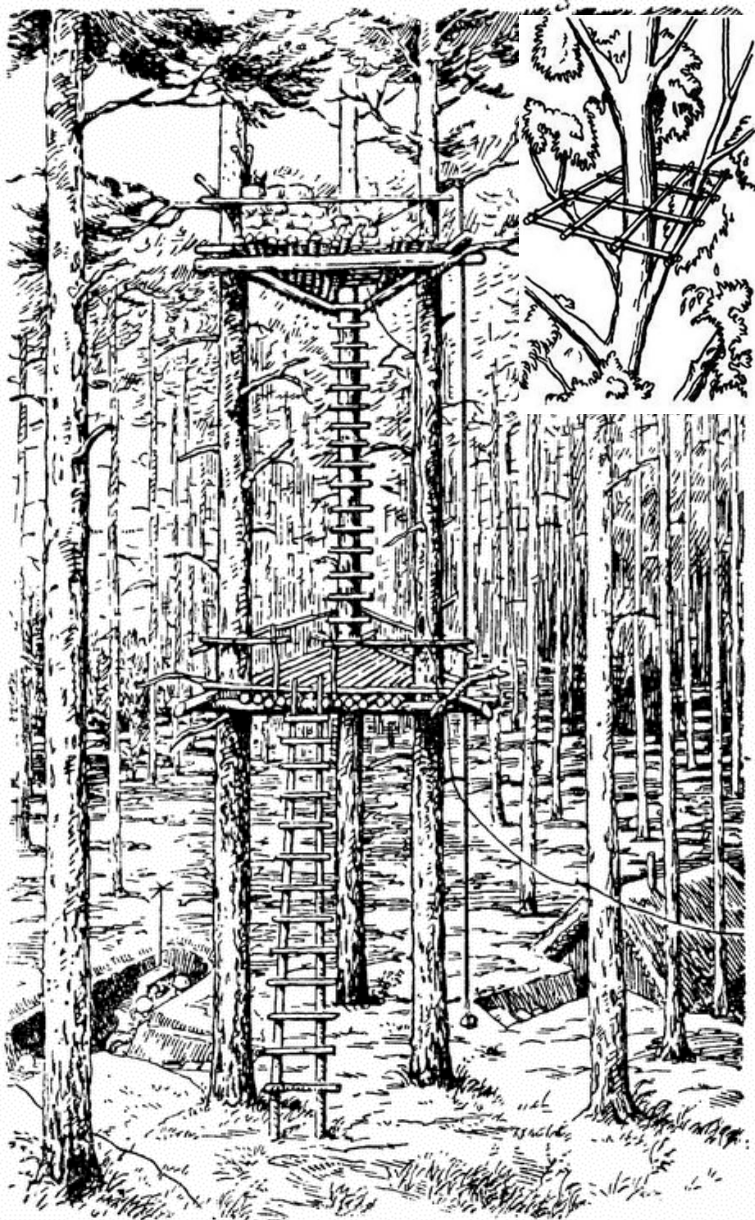
Неправильно

Правильно

Спостережний пост в лісі на дереві

У маневрених видах бою спостерігачі підрозділів перебувають і пересуваються разом зі своїми командирами і ведуть спостереження на ходу або з коротких зупинок. При діях у пішому порядку спостерігач знаходиться в п'яти — восьми кроках від командира. Не припиняючи спостереження за противником, він повинен чути які команди подаються командиром і бачити його сигнали. При зупинці командира спостерігач розташовується в безпосередній близькості від нього і, ховаючись за місцевими предметами, спостерігає за противником.

Спостерігачі екіпажів танків і бронетранспортерів спостереження ведуть звичайно безпосередньо з танка (бронетранспортера). У підрозділах, що ведуть розвідку, спостереження ведеться з машин чи з вигідного для спостереження місця, що забезпечує гарний огляд місцевості в зазначеному секторі (смузі).

При веденні спостереження вночі варто враховувати, що видимість буде краще знизу нагору, тому що ціль при цьому проектується на фоні неба.

При роботі і при виконанні завдань в умовах денного освітлення нічний зір погіршується. Повторне піддавання яскравому сонячному світлові надає більш несприятливий вплив на адаптацію очей до темряви. Знаходження в умовах інтенсивного сонячного освітлення від двох до п'яти годин призводить до значного зменшення чутливості очей, яке може зберігатися до п'яти годин. Цей ефект може посилюватися відбиваючими поверхнями типу піску і снігу. При цьому швидкість адаптації до темряви і здібності нічного зору будуть знижені. Оскільки ці процеси взаємопов'язані і можуть зберігатися протягом декількох днів, в умовах яскравого сонячного світла, коли очікуються нічні операції, повинні

Рекомендована література

Розвідка та іноземні армії. Інформаційна робота

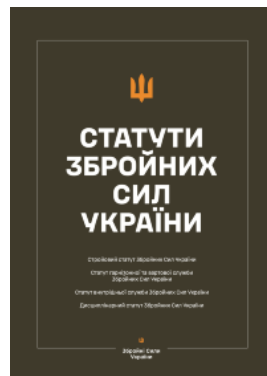
Військова розвідка

Основи побудови радіолокаційних засобів розвідки повітряного простору

Мислення розвідника.
Як припинити обманювати себе й побачити найкраще рішення

Статуту Збройних сил України

Тактика легкої піхоти для дій малих груп

Перейти до категорії
Розвідка

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ